

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30487. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5, I, er åpen hver dag kl. 10—3. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Korsfestet — oppstanden. — Da Kristi lidelsestid kom. — Tro, håp og kjærlighet. — Et eukaristisk under. — Hvordan var påskehøytiden i gamle dager, og hvordan feires den no? — Fra Vikariatet. — Tro og fornuft. — Om skjærsilden. — Et lite kursus i kirkelatin. — Herhjemme.

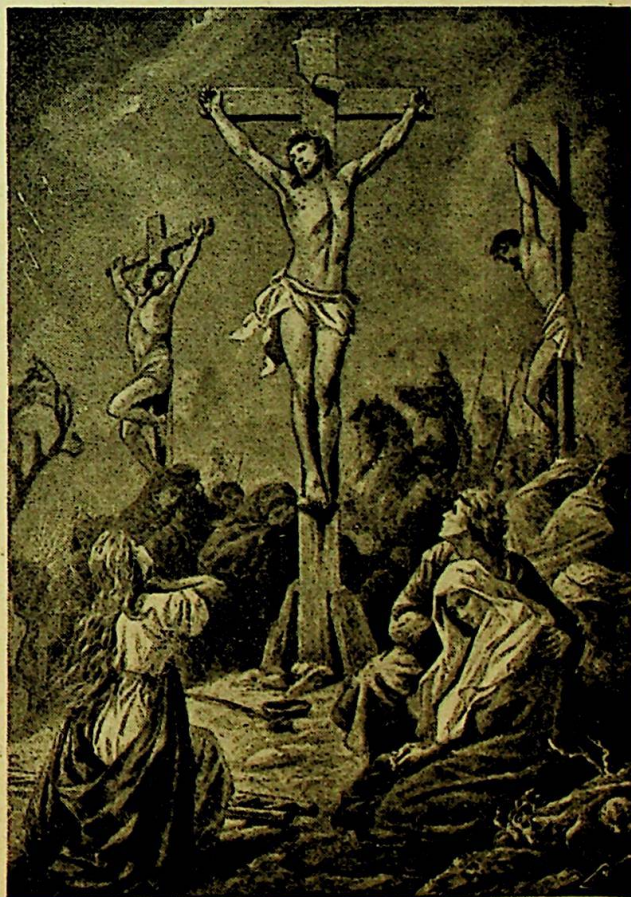
Korsfestet - oppstanden.

Kristus er død og hans legem henger siden da på et usynlig kors, reist midt i verden. Fra såret i hans side renner blod og vann — det blod og de tårer, i hvis hav no menneskeheten synes å skulle gå under. Hver dag bores lansen dypere og dypere inn mens spotternes røst stadig dynger forhånelser over den korsfestedes hode. Kains, Judas' og Kafas' etterkommere ler enno hånlige: «Hvorfor all den talen om et menneske som for lengst er død? Dere sier han var Gud, men alle som har åpnet en bok vet dog at det slett ikke er noe så særlig merkelig at en helt, en halvgud, et guddommeligt vesen dør en voldsom død — det behøver ingen i lengden å bry seg med. Jesus er i det høyeste et navn til på denne liste. Skal vi repetere den for dere?»

Behøves ikke. Vi kjenner dem, alle disse navn fra mytologien og folkesagnene på tenkte skikkelser som ingen noen gang har sett. Kristus derimot har vist seg i menneskeskikkelse og har levet blant mennesker som har fortalt hans historie umiddelbart etter hans død — i en historisk tid, som er oss forholdsvis nær og som vi kjenner ut og inn. Ingen annen er som han blitt drept fordi de forkynte et nytt og høyere budskap med strenge krav til hver enkelt. «Jo» — sier spotterne — «vi vet da såre vel om andre som tok lidelser på seg for å skjenke mennesker sannheten og som grunnla religioner og skoler.»

Men hvem av disse har tilnærmedesvis lignet Kristus?

Ikke Konfusius som etter et virksomt liv død 73 år gammel fredelig i sin seng. Ikke Zaratustra som

falt under beleiringen av Bakhdi. Ikke noen av de andre store religionsstiftere. Vel ble Sokrates dømt til døden, men ingen har vel noen gang trodd om ham at han var en Gud eller bare et Guds sendebud, eller at det var en overnaturlig sannhet han åpenbarte? Hans hensikt var aldri å frelse mennesker — han ønsket bare å lære dem kunsten å tenke riktig. Dessuten ble han 80 år — man tilsto ham å holde en lang forsvarstale og han døde smertefritt i kretsen av sine disipler, hvorav ingen forlot eller forrødte ham.

Kristus vilde mer enn bringe menneskeheten en ren sofistikk og en på rettfærdighet bygget borgerlig morallære. Han vilde forvandle mennesket i sitt bilde slik som profeten Ezekiel bebudet det: «Jeg vil gi dere et nytt hjerte, en ny ånd vil jeg sende dere. Deres steinharde hjerter vil jeg ta bort og innplante min ånd i stedet.»

Han kaller oss til å bli lik seg selv, til å bli umiddelbart ført av Gud — altså til guddommelig frihet. Vær hellig som Gud er hellig! Tilgi som Gud tilgir! Elsk hverandre som Gud elsker dere! Når dere gjør dette vil all fiendskap høre opp — det vil ikke mer bli ulykkelige, mordere, undertrykte — Guds rike vil være kommet på jorden.

Det har vært Kristi oppgave på jorden. Hans

ord var de samme som slangen i Paradiset men med motsatt fortegn: «Dere skal bli som Gud.» Sannheten mot løgnen, som ynder å kle seg i dens drakt og derved få mennesker til å fare vill. Og fremdeles lykkes det. Mennesker finner det lettere å *nyte* som slangen frister med framfor å skulle *yde* som Kristuskravet lyder. Maktbegjæret er sterkere enn offerviljen — derfor dør Kristus hver dag for vår skyld midt iblant oss. Og som om dette ikke er nok borer vi hver dag våpnene dypere i hans side, i hans mystiske legems side. Blod og vann — så meget blod og så mange tårer!

Den tredje dagen oppsto Kristus fra de døde. Enn ikke apostlene var forberedt på det — selv de hadde vanskelig for å tro det. Selv ansikt til ansikt med den oppstandne tvilte de enno. Så litt har de ventet å se ham igjen at deres første reaksjon er skrekk: «de trodde det var en ånd». Ja, så langt er deres tanker fra at det kan være ham at de først tar ham for en annen: Maria av Magdala tror det er Josef av Arimatæas gartner — disiplene kjenner ham ikke på veien til Emaus — Simon og de andre «visste ikke at det var Jesus», da han sto ved sjøens bredd. Hvis de hadde ventet ham hvorfor ble de da redde? Kort sagt, alt taler imot at de var gjenstand for et selvbedrag eller ønsket å bedra andre — tvertom ser det ut som de bare fordi de var nødt til det ut fra sin sannhetskjærlighet godtok det som var skjedd — dette usedvanlige brudd på dødens faste lov. Og dog hadde de selv opplevet oppvekkelsen av enkesønnen i Nain, av Jairi datter og av Marta og Marias bror. Men det hørte no en gang med til de tolvskjebne at de så ofte misforsto og enno oftere glemte. De var for jordbundne til med en gang å forstå en så plutselig seier over døden. Men da de først var blitt overbevist var også denne overbevisning så rotfestet at den kunde beseire all motstand — hos dem selv, deres omgivelser og ned gjennom alle tider.

Bare de som er innvendig døde, skjønt det ser ut som de enno lever her på jorden, forneker den oppstandne Frelser og håner og utler hans disipler. Disse døde forestår det en forferdende oppvåknen på den ytterste dag — la oss forsøke så langt vi rekker å forskåne dem for denne. La oss forsøke i vårt eget liv å vitne om sannhetens seier over løgnen, livets seier over det som vil drepe, kjærlighetens uovervinnelighet overfor alle hatets og mistenkeliggjørelsens angrep, troen på det godes urokkelige eksistens' seier over tvilen og fornektelsen, håpets seier over fortvilelsen og motløsheten, offerviljens seier over hovmotet og maktbegjæret.

Bare det er å vandre i den levende Frelseres fotspor — bare det er å være vitner om denne sannhet:

Kristus er oppstanden — døden og hva dens er har mistet for evig sin makt. Halleluja!

Da kristi lidelsestime kom -

noen klokkeslett.

Det er torsdag morgen, den 14. dag i Nisan måned, som svarer til den første halvdel av mars og begynnelsen av april. Kristus har tilbrakt natten — som han har gjort det siden fredag og lørdag uken forut — enten i Betania eller i dens nærmeste omegn. De usyrte brøds dager er begynt — som Moses har foreskrevet det: «I syv dager skal dere spise usyret brød syv dager igjennom må surdeig ikke finnes i deres hus.» Om morgenen den 14. Nisan ga Herren Petrus og Johannes beskjed om å begi seg til Jerusalem og der treffe forberedelser til å feire påskemåltidet — det var en del å ordne med det og det tok nokså lang tid: festsalen skulde arrangeres, de bitre urter kjøpes, brød og charoseth — en søt grøt av dadler, mandler og fikener kokt med kanel, hvori husfaren, ved det rituelle mål dypet to brød og bitre urter som ble spist før påskelammet som var hovedretten — tilberedes, et lam slaktes, oppdeles, renses og stekes. Alle disse forberedelser ble først ferdig ut på ettermidagen, og ved 14—15-tiden bega så Frelseren seg med de ti apostler på vei til den hellige stad. Petrus og Johannes gikk dem imøte og ledsaget av dem alle tolv trådte Herren inn i nattverdsalen. Mellom klokken 18 og 19 tok man plass ved bordet — «da det var blitt kveld». Det var da ved solnedgang — den tid da etter loven Israels barn etter å ha ofret og stekt lammet skulde samles til påskemålet.

Denne siste nattverd faller i to deler: det rituelle mål og den eukaristiske fest. Den første delen har sikkert tatt lengst tid. Foruten de vanlige jødiske skikker og seremonier foretok jo Frelseren også fotvasken, og først etter det tredje beger da det rituelle mål i det vesentligste var slutt kunde forræderen, som gjentatte ganger hadde sett seg betegnet som en slik av Frelseren og som utålmodig avventet målets slutt, endelig bryte opp og forlate stedet. Det har sikkert vært ved 20-tiden — umiddelbart etter at Kristus som tegn til at målet var ferdig etter jødisk skikk hadde rakt ham enno et stykke brød — «han tok stykket og gikk ut med en gang».

Når er det eukaristiske offer da innstiftet?

Det er vel ikke direkte uttalt i de evangeliske beretninger, men det synes å framgå av Luk. 22, 21 — og det menes at Judas har vært til stede ved eukaristiens innstiftelsen og har kommunisert med de øvrige apostler og således til sine andre forbrytelser føyd profanasjon av Frelserens hellige legem og blod. Således uttaler bl. a. St. Cyrillus av Jerusalem

seg — enn videre St. Krystomus, St. Hieronymus, St. Augustin og St. Tomas av Akvina.

En må vel anslå varigheten av den andre delen av den hellige nattverd til ca. en time eller litt derover, for etter at Frelseren hadde innstiftet det eukaristiske offer og meddelt den hellige kommunion hvortil det medgikk kort tid, talte han til apostlene om sin forestående død, forutsa Petrus hans fall, trøstet og oppmuntret, beroliget og styrket dem.

Henimot kl. 21 har de da forlatt nattverdsalen — «står opp og går herfra». Avstanden ut til Getsemane kan tilbakelegges på mindre enn en halv time, men Kristus har sannsynligvis brukt nesten den dobbelte tid, idet han ofte underveis er stanset opp for å tale med apostlene. Da de er gått gjennom porten i bymuren har vinmarkene ligget foran dem, og Kristus har da stanset og begynt sin tale: «Jeg er den sanne vinstokk» Senere tar han atter ordet for å forberede dem på at adskillelsen er nær forestående: «Jeg går bort til ham som sendte meg»

Man er nå nådd ned i bunnen av den kløft som Cedrons bekk løper igjennom. Idet Kristus snur seg mot Jerusalem ser han templet i dets prakt lyse høyt oppe i fullmånenes klare glans og han begynner sin vidunderlige yppersteprestelige bønn: «Fader, timen er kommen. Herliggjør din sønn for at din sønn må herliggjøre deg» Da denne bønn er endt går Kristus med de elve over bekken og trer fra

månelyset inn i skyggen under Getsemane oliventrær.

Klokken er no 22.

Frelserens bønn i oljehagen, hvor han kjemper i dødsangst, faller i tre avdelinger og man kan derav slutte, at dette forferdelig pinefulle ledd i hans lidelse ikke har vært så helt kort — man mener en time.

Etter beretningene hos synoptikene sovner apostlene med avbrytelse to ganger og det står uttrykkelig at Kristi bønn varer lenge. Men dernest er blodsvetten også et fenomen som forutsetter ikke bare en stor men også en langvarig forutgående redsel. Varigheten av Frelserens dødsangst i oljehagen kan derfor ikke ansettes til mindre enn en time.

Klokken har altså vært 23 da Judas møter med yppersteprestens tjenere og kohorten for å gripe Kristus.

Frelseren ble underkastet to forhør om natten mellom torsdag og fredag. Det første som Johannes er ene om å beskrive, fant sted hos Annas, eksypperstepresten, og det andre under Kaifas presidium. Det har vært ved midnattstid at Kristus ble forhørt hos Annas, men man har ikke hatt fart på for å framskynde det da det gjaldt å dra tiden i langdrag for at medlemmene av det store råd, bosatt på forskjellige steder i byen kan få tid til å gi møte hos ypperstepresten. Det har følgelig vært mellom klokken 24 og 1, at Frelseren er blitt ført fram for Annas, og det store forhør hos Kaifas har først funnet sted hen mot kl. 2. Det kan vi også slutte av beretningen om Petri fall og hanegalet. Han har fulgt med antagelig både hos Annas og Kaifas og det er i yppersteprestens atrium at han første gang fornektet Kristus og det første hanegal lyder. Litt etter gjentar den redde apostel sin fornektelse, men først en time senere fralegger han seg alt forhold til Kristus og «mens han enno talte gol hanen». Herav kan vi slutte at det var ved 2-tiden fredag morgen at forhøret hos Kaifas begynte. Det hadde vel også vanskelig ved å kunne få begynt før, da alle medlemmene av det høye råd skulde samles samt en mengde «falske vitner» innkalles. Det trengtes nok et par timer for alt var i orden.

Det vidtløftige forhør har sikkert trukket ut — man søkte jo på alle måter å komme Frelseren, hans liv og lære til livs så vi kan formode at det meste av 1½ à 2 timer er gått med. No er klokken blitt hen mot 4 og fra det øyeblikk og til morgengry blir Kristus overgitt til de rå soldaters mishandling og overveldet med forhånelser og slag.

Langfredag morgen er Frelseren i fem forhør: for Sankedrin (jødenes høye råd), Pilatus, Herodes og to ganger til for Pilatus. Ved morgengry, altså mellom kl. 5—6 samles Sankedrin på nytt hos Kaifas for å stadfeste den dødsdom som om natten er blitt felt, etter at medlemmene først har forhandlet om om hvorledes de best skal gripe saken an. Denne innledning har vel tatt ca. en halv time, så klokken

har blitt nesten 6 før Frelseren atter føres fram for rådet. Dette forhør har bare vært ganske kort — alt var jo avgjort på forhånd. Litt over kl. 6 er derfor Kristus ført til pretoriet for å bli framstilt for Pilatus. Pretoriet lå ved borgen Antonia ved det nordvestlige hjørne av templet og veien dertil tar vel en halv times tid.

På dette tidspunkt er det at Judas i sin fortvilelse begår selvmord.

Det første forhør hos Pilatus finner no sted — altså hen imot kl. 7. Kristus anklages for å være en opprører og agitator som vil oppkaste seg selv til konge. Også andre forbrytelser tillegges ham, og Pilatus forsøker ærlig å trenge gjennom all denne jødiske perfiditet inn til sakens kjerne. Han forlater Kristus og går ut til hans anklagere, som ikke må bette pretoriet, og erklærer at han ikke finner holdpunkt for anklagene. Den hele tumultariske scene har neppe vært endt før kl. 8, og så føres Kristus til Herodes Antipas.

Fra Antoniaborgen til den gallileiske Tetrarks palass er ca. et kvarters vei. Her avholdes morgens tredje forhør som heller ikke har vært kort å slutte etter de mange spørsmål Herodes retter til Frelseren, prestenes og de skriftklokes tallrike anklagepunkter og soldatenes forhånelser. Klokken har vel vært 9 da Kristus føres bort fra Herodes' palass — et kvarter senere står han igjen for Pilatus. Det 4. forhør begynner — Pilatus tilbyr Kristi fiender valget mellom Frelseren og morderen Barabbas, men forgjeves. Da lar han Kristus hudstryke for å slippe for å dømme en uskyldig til døden — det har sannsynligvis vært noe over kl. 10. Denne grusomme mishandling varer sikkert minst et kvarter — så kommer tornekroningen og soldatenes forhånelser og klokken er no hen imot 11 da Pilatus viser den mishandlede Frelser fram for det av hat og blodtørst beruste jødefolk: Ecce homo: se, hvilket menneske!

Deretter begynner det siste forhør. Pilatus vakler og nøler og forhandler om og om igjen med jødefolket — han prøver enno en siste gang å forhøre Kristus for å finne en utvei så han slipper dødsdom. Inntil hans menneskefrykt vekkes ved jødernes trussel: «— da er du ikke keiserens venn!» Den seirer over hans samvittighet og dødsdommen faller.

Det var da henvend middagstid som det heter: «det var beredelsesdagen i påsken, omtrent ved den sjettede time», altså mellom 11½ og 12.

Veien fra pretoriet til Golgata, via dolorosa, ble tilbaketil på mindre enn en halv time. Klokken 12 er toget nådd hertil. Uten å spille tid er man straks gått i gang med korsfestelsen — det var samme timen da jødene forberedte påskemåltidet.

Da korset med Kristus var reist på Golgata uttaler vår Frelser straks sitt første ord, sitt rop om forbarmelse: «Fader, forlat dem —», mens rundt ham lyder jødernes hånlatte, blandet med hyl fra den rasende pøbel. Noe senere, da soldatene har fordelt Kristi klær mellom seg høres Kristi andre

ord idet han sier til røveren ved sin høyre side: «I dag skal du være med meg i paradiset.»

Imidlertid forberedes noe merkelig i naturen. Solens skinn blekner. Frelseren taler til sin mor og idet han viser mot Johannes sier han til henne: «Kvinne, se det er din sønn!» og idet han ser mot Maria: «Se din mor!» Det var Kristi tredje ord.

No følger en taushet på over to timer. Mørket blir tettere og tettere — folkemassen forferdes og sprer seg litt etter litt og forhånelsene opphører.

Litt før kl. 3 roper Frelseren sitt hjerteskjærende rop: «Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg.» Kristi fjerde ord. Deretter synker han sammen i taushet, for noen minutter senere å åpne sine tørre brennende lepper: «Jeg tørster —.» Umiddelbart etter å ha smakt den bitre drikk som rekkes ham sier han sitt: «Det er fullbragt!» Derpå hever han for siste gang sitt hode og med høy røst roper han: «Fader, i dine hender befaler jeg min ånd.»

Så døde Frelseren — litt etter kl. 15. Og i templet ble påskelammet slaktet ved den samme time.

I mitt minne bærer jeg et annet bilde av håpet, riktignok en realistisk motsetning til Watts bilde, men likevel gripende på sitt vis.

Det var en mørk kveld for noen år siden, jeg hadde et ærend i en av østkantens gamle gater. Det var senhøst med barfrost og surt vær. Her i denne triste, ødslige gaten var det jeg så håpet — i en gammel, fattig mors skikkelse. Under en lykt sto hun med blåforkle — over skuldrene hadde hun bare et strikketørkle. Hendene hadde hun puttet under tørkleidet, hun hutret litt, mens hun sto og speidet nedover den mennesketomme gaten, riktignok med fullt seende øyne. Der lå en slik tålmodig forventning over hele skikkelsen: Han kommer snart! Det var bare tydeligvis bedre å stå her på post enn å sitte inne og vente. Jeg har møtt henne så ofte i mitt arbeid, og jeg synes jeg kjenner henne så godt, riktignok i forskjellige skikkelser, men alltid den samme på hjertebunnen, denne gamle trofaste mor med det udødelige håp. De oppgir aldri sine, hvor ilde de enn stiller seg. Alltid er det håp om gjenreisning, nytt håp for hvert fall.

I forbindelse med håpet kommer jeg også til å tenke på et ektepar jeg kjente engang. De levde i trange kår med en stor barneflokk og de strevet dagen igjennom

Tro, håp og kjærlighet.

Av Sigrid Øde.

Hvis vi kunde tenke oss livet uten tro, håp og kjærlighet i denne tid vilde vi føle oss hensatt til en ørken og være et bytte for angst, fortvilelse og motløshet. «Men no vedblir tro, håp og kjærlighet, disse tre, men størst iblant dem er kjærligheten», sier Paulus. Som en uadskillelig helhet danner disse, de guddommelige dyder, grunnlaget for vårt kristenliv. Billedlig sett kunde de lignedes ved et tre, hvor roten er troen, håpet grenene og blomstene kjærligheten.

«Å tro er å holde fast og utvilsomt for sant det som Gud har åpenbart, og fordi han har åpenbart det», lyder katekismens fortolkning av troen — et begrep av overnaturlig art. «Fordi du har sett meg, Thomas, har du trodd, salige er de som ikke har sett og dog trodd», sier Jesus til den vantro Thomas. Og i disse ord ligger vel styrkeprøven på vår tro.

En vidunderlig gave til menneskeheten er troen. Og aldri har vi følt det sterkere enn no hva det vil si å kunne ha forvissningen om at vårt liv er i Guds hånd.

Går enn no vår sti dypest nede i skyggenes dal, så lyser dog håpet som en blinkende stjerne gjennom mørket og sier oss, at atter skal solen stå høyt på himmelen, og veien skal ligge solbelyst foran oss. Det heter at håpet er blindt, det gir ikke opp om det ingen utvei ser. Den engelske maler Watts har skildret dette så gripende på sitt berømte bilde: «Håpet». Det framstiller en ung pike som sitter på jordkloden, den svever fritt om i et mørkt himmelrom. Piken har bind for øynene, i hånden holder hun en lyre, hvor alle strengende er brystne unntagen en. På den søker hun å finne livsakkorden, den som tonene fra livets strengelek skal gå opp i. Hun bøyer hode i en intens, hengiven lytten. Over henne, gjennom mørket lyser en eneste stjerne.

begge to for å holde det hele sammen. Men om kvelden, når barnene var brakt til ro og det ble stille i huset, lot de freden og hvilen falle over seg. Da satt de og bygget luftkasteller disse to. De bygget en god og trygg framtid for hvert av sine barn etter de muligheter enhver av dem hadde, og de bygget for seg selv en lys og fredelig alderdom. Egentlig ble vel ikke mange av deres luftkasteller omsatt til virkelighet, og de fleste forhåpninger gikk ikke i oppfyllelse, slik som de hadde drømt dem. Men hva gjorde vel det? Håpet hadde selv et blå himmel over deres livsvei — og da det ikke lengre hadde betydning for deres jordiske baner flyttet de det over til de hinsidige. Der er de visselig ikke blitt skuffet i sin urokkelige tillid til en god og rettfærdig far, som styrer alt til det beste for oss.

«Men størst av disse er kjærligheten.» Om vi holder oss til lignelsen om treet, hvor blomstene er kjærligheten, så kan der vel neppe tenkes en mere overdådig skjønnehets utfoldelse enn et kirsebær- eller epletre i blomstring en forsommerdag. Et sted ute ved fjorden er det en herlig gammel hage med en uendelighet av frukttrær. Dit går tankene så ofte på den tid av året, for engang for lenge siden brukte de som dengang eide hagen å samle sine venner til fest når trærne sto i blomst. De vilde at vi alle skulde få del i dette skjønnehets inntrykk. Disse elskverdige mennesker ga oss som var gjester der, et lyst og vakkert minne for livet, et minne som også omslutter vertskapets fine elskverdige omtanke for sine medmennesker.

Tro og håp gjør et menneske levende og verdifullt, men den som har fått evnen til å elske med den store uegennyttige kjærlighet er et overskuddsmenneske. Det er et tre i blomstring, som gleder ikke alene med sin prakt i øyeblikket men også med løftet om en rik høst. Om vi enn ikke ofte møter overskuddsmennesket på vår vei, så er det alltid en glede og berikelse å møte det jevne elskverdige menneske, som vi føler er besjelet av neste-kjærlighetens ånd. Disse skaper en atmosfære om seg, hvor en befinner seg vel. De får også oss andre til å yde vårt beste, får sjelens fineste strenger til å tone. De har alltid råd til et smil og et oppmuntrende ord, kanskje til et elskverdige: kom med! til den som står utenfor. De vil ikke kunne unnlate å si en vennlig takk for en tjeneste, hvor liten den enn er. Det kan være konduktørens hjelpende hånd, når vi går av trikken, at en gir oss sin plass e. l. — Ubetydelige ting å nevne naturligvis, og mange mottar dem som en selvfølge. Men hvor den lille takken likevel varmer og gleder, man føler den er et utslag av velvilje og godhet.

Der gis neppe noen annen følelse med så stor evne til å inspirere som kjærlighet. Store kunstverker er blitt skapt gjennom inspirasjon fra en stor følelse. Kjærligheten bringer nesten alltid noe verdifullt og positivt, selv den mest primitive, når man unntar dens utglidende former, hvor den går over til avguderier eller hensynsløs lek med andres følelser. Men fullkommen og altomfattende er alene kjærligheten til Gud, omsatt i nestekjærlighet, og denne er det vår tid trenger så hårdt.

De gode gjerninger skal redde verden, var noe av det siste Bjørnson skrev, leste jeg nylig — og forut-

setningen var selvfølgelig, at kjærligheten sto bak som drivkraft.

Hvordan er det gått til at hatet er blitt det sterkeste i verden? Er det vår skyld, din og min som ikke har opptatt kjærligheten som det vesentligste på vårt livsprogram, som har glemt det store bud: Du skal elske Herren din Gud av ditt hele hjerte og din neste som deg selv —?

No er verdensvekten kommet ut av balanse. Den ene skål, hvor hatets lodder er kastet har en svær overvekt. Vi må ile med å legge kjærlighetens lodder i den annen. Det får ikke hjelpe om loddene er små til å begynne med, bare det blir mange. Et lite lodd av kjærlighet og godhet kan enhver av oss bringe hver dag. Vi må tenke på at det gjelder balansen mellom godt og ondt. Og det gode må være i overvekt, ellers blir verden uutholdelig å leve i.

Sigrid Øde.

Et eukaristisk under.

Av Peter Schindler.

Den som i 1913—15 ferdedes i Siena med pater Felix, som i begynnelsen og midten av 90 årene var bl. a. Mogens Ballins og Johannes Jørgensens gode venn i Assisi, kunde ikke unngå stadig å høre om La sacra Particola, de underbare hostier som ble oppbevart i pater Felix' store pompøse kirke San Francesco og — nest etter Santa Catarina — var midtpunktet for Sienas andaktsliv.

Mange lange varme sommerdager tilbrakte jeg i Siena med å studere dokumentasjonen av disse hostiers underfulle historie. Byens statsarkiv og den erkebiskopelige kuries arkiv har dokumentene i sin varetekt — de stammer fra 1730, 1815 og 1854 og er benyttet i en lærd redegjørelse fra 1901: «La sacra Particola» samt i Vi Lusini: «Storia della Basilica di S. Francesco in Siena» (Siena 1894). Hva jeg i den varme sommeren 1914 fant har jeg no gjenfunnet i 1942 og skjenker det herved til St. Olavs lesere.

P. S.

Som det står å lese i Santa Marie in Provenzanos kapitelprotokoller var det stor fest i Siena 14. august 1730. Det var vigiliedagen til Marias opptagelsesfest, og alt fra år 1200 bød gamle dekretter at Sienas folk skulde feire denne festdag. Enhver bidra sitt. Den høye magistrat hadde latt forferdige et stort og skjønt vokslys med mange fromme bilder, og alt folket samlet seg no ved rådhuset for i festlig tog å føre denne byens fellesgave opp til domkirken, hvor det fra gammel tid av hang et bilde av Vårfrue — et bilde ved hvilket Vårherre hadde verdiges å gjøre mange undere som den dag i dag bevitnes av de tusener av takkegaver, sølvhjerter i alle størrelser, som henger i kapellet bak de store stedseblendende sølvlamper. Det syntes som var hele middelalderens fromme bevegelige ånd våknet til liv igjen denne 14. august 1730 — den ånd som var religiøs i sin dybeste grunn og derfor maktet å samle

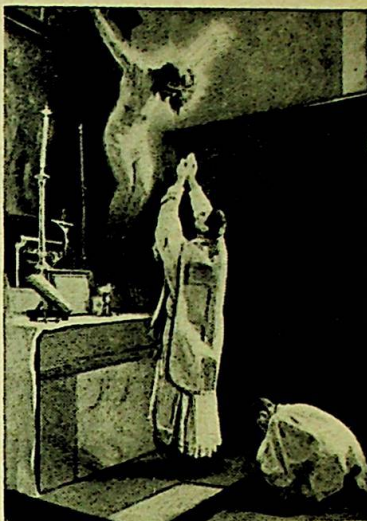
og forene et folk, ja en verden, fordi den da den brente klarest utslettet alle grenser. Ikke slik at høy og lav ble ens men slik at de ble ett.

Til denne fest ga hver borger av hele sitt hjerte og etter sine omstendigheter og alles gave ble like aktet. Det murstensrøde muslingsskjell foran Sienas praktfulle rådhus var bølgende full av feststemte mennesker og dets innramning av palasser — noen eldgamle og skumle gotiske, andre slankere og lysere i renessansens lette florentinske stil — var alle behengt med røde tepper hvis gullbroderte frynser viftet i aftenvinden. Det ranke rådhusårn med den hvite marmortrapp — som en hvit lilje på en mørk stengel — hadde flagg ut av alle glugger, og øverst oppe under den mektige malmklokke stakk Sienas sort-hvite fane fram. Fasaden bar kostelige draperier og alle de gamle Contrada-faner med de selsomme merker: pinnsvin, bølger, musling, tårn, giraff og ulv — rødt og gult, orange og blått, glødet i solfallsskjæret. Lange skygger lå allerede over plassen da opptoget eller rettere prosesjonen var klar til avgang.

Ut av rådhusets port kommer forrest pasjer i florentinske drakter og musikanter med tamburin, fløyte, pauker og fioliner — bak dem ses no vognen — en lav kjerre rikt drapert med kostelige tepper og bilder fra bibelhistorien. Så tenner folket sine mange medbrakte vokslys og ordner seg i rekker. Til tonene av fromme Maria-hymner bevegtes prosesjonen seg først en gang plassen rundt. Fest og jubel er det overalt — det er jo «la benedetto Madonna» som hylles, og enhver har nok sitt å si henne takk for! Har hun ikke hjulpet hver og en med sin forbønn og står ikke Siena stolt og sterk enno? «Evviva Madonna» lyder lyder det der vognen kjører forbi og Vårherre loves og prises for sin hellige mor. No har toget nåd fram til domkirkeplassen — der ligger som en herlig drøm den hvit- og svart-stripete døm med sitt lette tårn, sin tunge kuppel og sin buesmykede fasade med helgenstatuene. Over portalen Santa Catarine og øverst, hvit mot den fiolette himmel, den hellige Mikael, Guds stridshærs øverste og Kirkens vel-dige forkjemper mot mørkets makter.

Lysets løftes av vognen og bæres inn til Vårfrues alter, erkebiskopen og hans kanniker tar imot det og innvier det under sang og bønn. Nå tenes det til ære for Madonna at hun ikke må opphøre med å be sin guddommelige sønn om nåde for Kirke, by og borger.

Mengden som i jubel fyller det dunkle kor synger hymner og bringer hver sin bønn og sin takk. Klokkene kimer fra alle tårn — overalt liv og røre og først sent skilles det glade folk, som er seg bevisst at de no på verdig måte har hyllet henne Gud har gitt dem som *Auxilium Christianorum* = de kristnes hjelper. Og de gamle bøker føyer til: «de kalle og ufromme borgere følte seg grepet av den alminnelige fest» — middelalderens store tid og ånd var for en dag blusset opp. Den tid og den ånd som Siena mer enn noen annen by i våre dager enno avspeiler.

Så blir det natt — folk er gått til sengs. Dominikanerne er atter i sitt San Dominico, mindrebrødrene i sitt San Francesco og de fattige brune kapusinere i sitt kloster. Gud og hans hellige mor våker over staden og fra himlen tindrer alle augustnattens klare engleøyner.

Om morgenen dagen etter lå den prektige San Francesco tom og kjølig. Enkelte morgenduelige fromme samler seg i San Antonios kapell for å høre den hellige messe og motta sin Frelser i eukaristien. Presten, en fransiskaner av conventualernes orden, trer inn med kalk og disk — en legbror følger ham med den store messebok og brettet med ampollene til messen. Og denne går sin gang — så åpner presten tabernaklet for å ta hostiene fram. Han

bøyer ærbødig kne for Guds bolig blant menneskene — reiser seg — og viker skrekkslått tilbake: ciboret er tomt, sølvbegeret med hostiene borte.

Umulig! Selv har han i går morges konsekkrert henved 300 hostier til de følgende dagers kommunion — de må jo være der! Han ser atter etter — føler i alle hjørner av Tabernaklet — men nei, de er og blir borte! Messen avbrytes, hele klostret alarmeres men selv den grundigste ettersøken forblir fruktesløs. Det er ingen annen forklaring enn at en tyv har vært på ferde mens mindrebrødrene i går deltok i prosesjonen. At han hadde stjålet sølvbegeret fikk enda være, men hva hadde han gjort med de hellige hostier, med Jesu legem —? Hvem og hvor tyven var fikk være likegyldig om bare ikke Vår herre var blitt så forhånet — han som verdiges å bo blant oss i altrets sakrament — — —

Hvor var han no? Hvor hadde tyven kastet de hellige hostier hen?

Som et lyn var saken ute over hele Siena — og aldri har en sorg, en harme og en angst som denne grepet folket! Kristus vanvyrdet og menneskene ute av stand til å gjenopprette det! Erkebiskop Alexander Zondarari forordnet offentlige bønner at dog Gud vilde glemme denne krenkelse og avvende straffen fra byen og at de hellige hostier måtte bli gjenfunnet til oppreisen og soning. Den skarpeste undersøkelse ble satt i gang — den skyldige ble ikke funnet. Sorgen og harmen var uten grense — gatene var tomme men kirkene fylt med mennesker, som anropte om tilgivelse for tyven og avvendelse av straffen, men mest — og heri viser Sienas fromhet seg best — om anledning til å kunne gjenopprette synden. Men himlen var taus og sorgen ruget over staden.

*

Den gamle forteller sier: «Gud hadde besluttet å vende tyveriet til en ny ære for seg og til en god trøst for den fromme stad.»

Det er to dager senere. Om et øyeblikk skal messen begynne i Santa Maria in Provenzano. I sakristiet ifører presten seg de hellige klær og en liten messeguttt er gått inn i kirken og står allerede ved «Annunziata-altret»,

Da faller hans blikk «tilfeldigvis» på fattigblokken — det glir gjennom den sprekken pengene puttes i — og nede på blokkens bunn skimter han — — — — noe hvitt, skinnende noe. En anelse gjennombever ham — han iler inn i sakristiet og forteller hva han har sett. I et no alarmeres erkebiskop og myndighetene — blokken dekkes med et rødt teppe og det stilles mange tente lys om den. Folket strømmer til, forstår det som er skjedd, og kneler i jublende ydmyk tilbedelse foran blokken som no er blitt et tabernakel. Men erkebiskopen hysser på mengden og ber den i ro og orden forlate kirken så man kan gå til en nærmere undersøkelse. Langsomt forsvinner alle og kirken lukkes. No samles de høye dignitarer seg og timen for konstateringen er inne. Blokken åpnes — ingen kan tilbakeholde tårer over at Vårherre er sperret inne i rom som — sier de gamle papirer: «er mer smussig enn selve Betlehems stall.» Hostienes antall stemmer nøye med de røvede og de bringes på plass i høyaltrets tabernakel.

Så gjenåpnes kirken — folket som utålmodig har ventet utenfor strømmer atter inn og det blir som fortelleren beretter: «en from tumult», et mektig røre. Jublende istemmes Te Deum.

*

Alle fromme sjele i Siena samles no i tanken om en takke- og sonest. Det beordres utstilling av det allerhelligste sakrament, og om kvelden arrangeres en festprosjon. Det dekretes faste i 10 dager og på festens sluttdag er det atter utstilling i San Francesco. Det blir en uavbrutt pilegrimsgang — deputasjoner fra alle byens kvarterer og omegnens landsbyer strømmer til for sammen med prestene og alle munkeordnene å hylle Frelseren — en tilstrømning århundrene aldri hadde sett og aldri skal se maken til.

Således gjorde Siena bot for en sianesers skjenselsverk. Fra gammel tid var byen blitt kalt «La città di Maria» — Marias by — no ble dens navn «La città di Gesu Sacramentato» — byen vigslet Jesus i altrets sakramente.

*

Men om noen tror at denne beretning slutter her, må han tro om igjen. Ti dette er mer enn en historisk foreteelse — det ender som et under. For de selvsamme hostier som omtales i denne historie fra 1730, eksisterer enno (i 1940). 210 år — over to århundrer — har ikke kunnet tilintetgjøre det til Jesu legem vigslede brød. En har ikke villet benytte disse hostier fra 1730 og de har stått urørt i sitt pixis under krystalllokk og erkebispens segl siden da. Den dag i dag eksisterer de — hva enhver som besøker San Francesco-basilikaen i Siena kan forvise seg om. Flere ganger i århundrenes løp er de blitt ettersett, og troverdige menn har alltid bevitnet at de er funnet helt ubeskadiget. Siste gang var i 1854 av erkebiskopen og flere kardinaler som erklærte at «— at de med hensyn til farge, glans, form, helhet, konsistens og smak var vel bevarte (benmantenute) og viste en virkelig mirakuløs bevaring.» Denne erklæring av 1854 er avgitt av en professor fra universitetsklinikken, en professor i naturvitenskap, en i fysikk, en i medisin og

kan ikke diskuteres. Alle er de navngitt tillike med erkebiskopen og to kanniker.

Så blir det enhvers egen sak å dra sine slutninger av dette. Siena drar sine. Hver Jesu-Hjerte-fredag holdes det en times andektig tilbedelse foran dem. Og folk vet å fortelle om uante bønnehørelser som er oppnådd ved bønn foran dem. Størstedelen av Sienas andakt er vendt mot kapellet med «La sacrosante Particola», de høyhellige hostier.

Den som først har berettet om dem skriver: «Og dette er en oppfordring til ugudelige at de skal tro, og til de kristne en vekker at de skal oppflammes i kjærlighet.»

*

I San Francesco brenner det mange lys i Sakramentskapellet — store og rike, små og fattige. Dette skal være ett til — kan hende bare et lite ett og ikke meget verd i penger. Men det er tent til Guds ære!

Peter Schindler.

Hvordan var påskehøytiden i gamle dager, og hvordan feires den no?

Av PAULA MESSEL.

I de gode gamle dage tenkte folk over hva årets høytider betød. Vi har jo også tenkt over hva julen egentlig betyr, men vi burde tenke mer over påskens store betydning. At man no til dags reiser fra hjemmet på påsketurer, det viser en ringeagt for kirken, fordi man da neglisjerer kirkens store høytid. Hadde man oppført seg slik i åttiårene, var man helt enkelt blitt tatt for de verste hedninger.

I gamle dager var også påsken hjemmets store høytid. Ja, i mitt barndomshjem var påskehøytiden en likeså stor fest som julen. Og som juleaften var julens sentrum var påskemorgen påskens store feststund. Til påskens fire helligdager var der like så store forberedelser som til julen. Først var det hele rundvasken fra loft til kjeller, og siden var det bakningen og anretningen. Den viktigste bakningen til påsken var brød til påskefrokosten. Det var hveteloff, vortekaker og havrekjeks. Når dette var ferdig var det kakene til ettermiddagskaffen. Honningkaker, peppernøtter og pepperkaker. Denne sort kaker var alltid bare ved påsken.

Eggene spilte dog den største rollen, og den som hadde høns og lager av egg, fikk det travelt med å sortere de friske fra de mindre gode. Sørlandets største naturlege Hans Kaddan hadde sagt at eggene hadde sin fulle næringsverdi om de var blitt så gamle at der var tegn til beskadigelse. Kunde man bare få den gamle smaken bort var de like verdifulle. Mange ganger hadde jeg

som liten småpике anledning til å se når mor og dadda sorterte egg. Eggene ble da holdt foran en sterk lampe og var der tegn til uklare flekker, ble de lagt tilside til bakningen. Og det gikk utmerket, all ond smak og lukt gikk helt bort så snart de skarpe speserier nellik og pepper ble tilsatt.

I påsken spiste vi honningkaker og peppernøtter alt det vi orket, og når vi tenker på honningens store verdi, er vel honningkaker det beste både barn og voksne kan spise.

Allerede tre uker før påsken forberedte mor påskefrokostens dekorasjon. Det var det festlige hønserede og karseglassene. For å få dette rede så stort at det kunde romme flere kilo egg, anvendte mor en av fars gamle hatter. Den ble først omhyggelig overklædt i et passe tynt ullstoff og bremmene ble fikset til så formen ble et flott fat. Det ble så lagt i vann, så det ble gjenomvått og siden rikelig overstrødd med karsefrø og satt i et solvindu på en tallerken.

Straks begynte karsen å spire og vi måtte tilse at der ikke ble bare og ujevne flekker. Disse måtte da igjen overdrysses med frø. Av og til måtte den oversprøytes med vann, så den aldri ble tørr, og likeså flyttes på i vinduet, snues og vendes så solen kom over alt. Etter ca. tre uker var hatten en vakker grønn gjenstand.

Utenom dette hønserede laget mor noe som het karseglass. Høye ølglass med fot ble anvendt hertil. Overdelen av glassene ble oversydd i samme slags ullstoff og likeså inne i glasset, dynket med vann og oversådd med karsefrø. Både utenpå og inne i glasset kunde no karsen spise så høyt den vilde, mens hønseredet derimot av og til måtte klippes her og der for å bli et jevnt rede.

Påskeaften måtte vi barna alltid be Gud om ekstra godt vær med klar himmel, for ellers kunde ikke solen komme inn og danse for oss ved frokostbordet, og denne morgen ble hele barneflokket vekket så tidlig som klokken seks. Påskefrokosten skulde nyles presis klokken åtte for da sto solen like på vinduene. Og ingen fikk komme inn i stuen før de var kirkekledd. Enno tidligere var mor og dadda stått opp for no skulde eggene til hele påskeuken kokes og påtegnes. Noen egg skulde kokes tre minutter, andre fire og atter andre seks minutter. Ettersom dadda kokte sto mor og påtegnet hvert egg de minutter de var kokt. Og eggene ble så etterhvert lagt i det karsebegrodde rede.

Til sist var det alle ønskeeggene. De måtte alle være bløtkokte og serveres helt varme. De ble lagt øverst i redet. På hvert av disse egg ble tegnet en figur. En eller annen blomst, en katterpus eller en høne, et tall, en bokstav eller en stjerne. Og et papir som mor skulde gjemme var der skrevet hva hvert tegn betød. Hva man kunde ønske seg og få samme dag.

Redet ble satt midt på bordet og karseglassene langs bordløperen. De blomster vi kunde finne ute på marken, vårens første små skudd ble sanket og stukket innimellom den grønne karse.

Påskefrokosten ble alltid dekket med det beste dekketøy og servis. Ingenting var for godt til påskemorgen. Denne frokost fikk vi alle barna lov til å drikke kaffe, ikke av blikkopper og krus som ellers, men av fine porselenskopper.

Så snart vi var samlet ved bordet og kaffen skjenket

Fra Vikariatet.

Til det Apostoliske Vikariats presteskap og troende hilsen og velsignelse i Herren.

Den 13. mai i år blir det 25 år siden vår Hellige Fader, Pave Pius XII ble vigslat til biskop av pave Benedikt XV. I hele den katolske verden holdes i den anledning store festligheter så langt de noværende forhold tillater det. Også vi må være med på å bringe vår Hellige Fader vår barnlige hyllest, idet vi forener oss i bønn for ham og takker Gud som har gitt sin Kirke et så verdig overhode i disse vanskelige tider.

Vi bestemmer derfor at det, torsdag 14. mai, Kristi himmelferdsfest, i alle Vikariatets kirker og offentlige kapeller skal bli:

1) Felleskommunion i ottemessen av alle barn og troende i den hl. Faders mening.

2) Høgtidelig høgmesse i pavens mening med preken over pavedømmet eller Kirken og avsyngelsen av «Te deum» etter messen.

I St. Olavs kirke i Oslo blir det pontifikalmesse med preken av biskopen.

Alle troende anmodes om fulltallig å bivåne disse gudstjenester og slik vise sin samhörighet med alle våre trosfeller over hele verden og sin takk over å være barn av vår hellige Kirke.

Gitt i Oslo den 25. mars 1942.

† Jac. Mangers.

Ap. Vikar, biskop av Selja.

Denne skrivelse skal leses opp i alle kirkene og offentlige kapeller søndag 10. mai.

*

Utnevnelse.

Hs. Høyærv. biskopen har utnevnt velærv. pastor Gilb. Hogenes, kapellan ved St. Ansgars kirke i Kristiansand, til kapellan ved St. Olavs kirke i Oslo fra 19. mars 1942.

var vi spent. No kom vel solen snart. Og riktig, solen danset over hele stuen, i taket, over bordet og like i ansiktene på oss. Og da holdt far den samme preken som han pleide holde hver påskemorgen, at solen var så glad påskemorgen over frelserens oppstandelse at den danset inn i alle kristelige hjem. Og de barn som hadde vært snille og lydige hele året danset den like i ansiktet. Og solen ble ved å danse om igjen og om igjen i ansiktene på oss alle.

Denne soldansen var for oss barna som en hellig påskemesse og vi satt andektig og med foldede hender

som i kirken. Selv senere da vi ble større og skjønne at det var fars og mors kaffekopper under sollyset som bevirket denne dansen, måtte vi likevel ha soldans hver eneste påskemorgen. Det var en altfor kjær tradisjon til at vi kunde unnvære den.

Påskemorgen fikk alle barna også lov å spise to egg hver når det var bløtkokte. De hårdkokte gjemtes til aftensbordet. Selv om vi spiste egg hver eneste morgen smakte de aldri så godt som fra dette rede, og mens vi satt med ønskeeggene våre leste mor opp fra papiret hva hver tegning betød. Så lå der nye dukker ferdig i mors skuffe som ofte falt på guttene, og mine søstre og jeg vant hummertegner og lekebåter. Da ble det til å bytte med hverandre og jubelen gikk høyt i taket.

Da far var ferdig med påskeevangeliet forklarte mor symbolene. Det var varsel om at våren var kommet og at markene igjen skulde bli grønnkledte akkurat som dette rede. Det var vårens natur som skulde inn på bordet, for no var det blitt vår og gavene vi hadde ønsket oss var påskens velsignelse. Så kom mor med salmebøkene og vi måtte alle være med å synge alle versene av den vakre påkesalme: Påskemorgen slukker sorgen. Klokken kunde ofte bli elleve før vi kom oss fra bordet, så festlig hadde morgenstunden vært.

Mon den tid skulde komme igjen da menneskene vilde vende tilbake til den gamle tradisjon og feire påskens velsignede høytid. Omlegge påsketurere til litt senere hen og bli hjemme for å feire vår frelsers store påskefest.

Salbu i Sogn den 7. mars 1942.

Tro og fornuft.

Ved H.

IV.

Beviset for Guds eksistens.

Menneskesjelen virker gjennom to organer eller evner: Forstand og vilje. Ved hjelp av disse når vi fram til erkjennelsen av Gud som den høyeste sannhet, det øverste gode og den uforanderlige og fullkomne skjønnhet. Dette er det samstemmige vitnesbyrd fra alle kirkefedre.

Det resultat disse og de tidligere filosofer var kommet til, samler den hellige Thomas av Aquino i sin bok «Summa contra gentiles» i følgende fem punkter: Guds eksistens kan bevises ut fra:

- 1) Nødvendigheten av et øverste prinsipp for en siste tilstrekkelig årsak til all bevegelse i verden.
- 2) Nødvendigheten av en øverste virksom og tilstrekkelig årsak.
- 3) Det betingede og absolutte (det nødvendige).
- 4) Nødvendigheten av et øverste prinsipp for tingenes realitet.
- 5) Hensiktsmessigheten og det målbevisste i naturen.

En lengere utredning av disse argumenter er det ikke plass for innen rammen av disse korte betrakt-

ninger. De som ønsker en sådan, henvises til pater Lutz's ypperlige bok «Gud», til Rauschens Apologi o. a. verker. Her vil vi kort sammenfatte bevisene slik:

1) Beviset for Guds eksistens ut fra nødvendigheten av et øverste, tilstrekkelig prinsipp for bevegelsen i verden omfatter all bevegelse, både den mekaniske, den organiske og den åndelige bevegelse eller virksomhet. Alle disse krever sin fullgyldige årsak, sitt øverste virksomme prinsipp, som gir støtet til og drivkraften til enhver virksomhet.

No kjenner vitenskapen gyldige lover for bevegelsen eller virksomheten i den materielle verden, og den har også forsøkt å angi en tilstrekkelig årsak til disse bevegelser. Men hittil har den ikke funnet fram til en slik tilstrekkelig årsak. Tyngde-loven kan det f. eks. ikke være, da den ikke er årsaken til virksomheten i verden, men bare et uttrykk for den, et resultat av den. Ikke engang for bevegelsen i verdensrommet, for klodenes gang i sine baner, er den noen tilfredsstillende forklaring. Loven om materiens og energiens konstans heller ikke. Vi må nødvendigvis søke videre til vi finner den øverste årsak, som ved sin vilje har fastsatt virksomhetens eller bevegelsens rekkevidde både i kraft, retning og varighet. Denne årsak må ligge utenfor og over verden. Den må være en metafysisk årsak, og den kan bare være Gud.

2) Søker vi den tilstrekkelige årsak til alle ting, er det klart at denne ikke kan bestå i en uendelig rekke årsaker uten en siste i seg selv uavhengig og helt tilstrekkelig årsak. For enten vi no tenker oss en slik årsaksrekke som en rettløpende linje ut i det uendelige, eller vi tenker oss den som et kretsløp, en sirkellinje, blir disse årsaker uten en siste tilstrekkelig årsak dog bare middelbare eller formiddele årsaker, utilstrekkelig både i seg selv og i sin sum. De må nødvendigvis få initiativet og kraften i sin virksomhet fra en tilstrekkelig årsak utenfor og over seg. Denne årsak er det vi kaller Gud.

3) Det finnes i verden bare betingede vesener uten tilstrekkelig grunn for sin eksistens i seg selv. De må derfor nødvendigvis ha sin tilstrekkelige grunn utenfor seg, må hvile i det absolutte og nødvendige, det ubetingede, som ene og alene er Gud. (Joh. I, 3; Hebr. I, 3.)

4) I skapningens verden finnes forskjellige grader av realitet: f. eks. av godhet, skjønnhet, sannhet: Målet for dem avgjør vi ettersom de nærmer seg til eller fjerner seg fra det i høyeste grad reelle, fra godheten, skjønnheten, sannheten som sådan. Det må m. a. o. eksistere en allrealitet som opphav, årsak og urbilde for all realitet i verden. Denne allrealitet er ingen annen enn Gud.

5) Overalt i skapningen treffer vi på den aller største hensiktsmessighet både i de enkelte skapninger og i hele skapningen. Denne hensiktsmessighet, denne tendens i alt fram mot et bestemt mål, kan ikke forklæres bare ved de krefter som virker i skapningen. Den viser oss med absolutt nødvendighet hen til en ordnende intelligens bak alt, til en vilje

som målbevisst arbeider i verden: Skapningen viser oss med hele sitt vesen til Gud. (Rom. I, 20.)

Vidunderlig vakkert er den fromme Jobs vitnesbyrd om dette: «Men spør du dyrene, de skal lære deg, og himlens fugler, de skal si deg det, eller tal til jorden, og den skal lære deg, og havets fisker skal fortelle deg det. Hvem skjønner ikke av alt dette at det er Herrens hånd som har skapt det, Han som har i sin hånd hver levende sjel og hvert menneskelegemes ånd?» (Job. XII, 7—10.)

Om skjærsilden.

Oversatt av C.

(Fortsettelse.)

Ja, jeg skjønner mer og mer at man kan lide Jesu kjærlighet.

Min sjels martyrium har jeg jo også fått derved at den guddommelige kjærlighet har gjort meg så fattig. Mest av alt har jeg lidt under tilintetgjørelse og armod. Derfor er jeg blitt ett med de arme sjeler og er blitt trøstet av deres røst.

Jeg synes jeg er som en svart flekk midt i den barmhjertige kjærlighets sol.

Jeg kan bare klage for Gud alene over det jeg har lidt og framdeles lider ved denne ene lengsel: ikke å nekte Hans kjærlighet et eneste ønske og gjøre alt som Frelseren vil.

Dag og natt fortæres jeg av denne eneste lengsel, og den er blitt hele ropet fra min sjel. Min sjel roper og tørster etter renhet så at jeg ikke mere finner hvile. Selv gjennom søvnen stønner min sjel etter omvendelse.

Akk, Gud, hvor kan jeg forstå de arme sjelers lidelser! Hva har jeg ikke lidt allerede av den guddommelige kjærlighet fordi den har gjort meg så angersår! Hvor har jeg allerede grått og kjempet. Frelseren som i alterets hellige Sakrament har vist oss så stor kjærlighet. Han skulle vi gjøre bare glede. Men jeg er så arm — så arm — så bare elendighet og svakhet — jeg føler så meget ondt i meg. Og jeg ville dog så gjerne være god, så god at ikke Frelserens minste ønske skulle bli uopplylt. Ja, av kjærlighet til Hans kjærlighet ville jeg gjerne være god — ene og alene fordi jeg elsker Ham og ikke vil gjøre Hans ømme kjærlighet sorg. Hans kjærlighet og godhet gjør at jeg fortæres i lengsel etter å gjøre rett. Alle mine ønsker er døde, — kun én ting ønsker jeg enda: å oppfylle Hans minste ønsker.

Jeg er så redd, så redd meg selv, så redd for selvbedrag og egenkjærlighet. Jeg må flykte fra meg selv ellers holder jeg ikke meg selv ut mere!

A, hvor tidt misunner jeg de arme sjeler i skjærsilden! Hvor tidt ønsker jeg at jeg kunne bytte med dem!

Ja — de får lov å være bare gode, — de må¹⁾ ikke

¹⁾ Rom. 1, 18 ff. og 9, 18. Også Augustin: De gratia et libero etc.

lenger være onde. Faren fra den onde natur er tatt bort: De arme sjeler får lov å være gode. Hvor ofte tenker jeg: Når jeg engang helt sikkert får lov å være god — det blir min himmel. Jeg tenker ikke mer på noen annen salighet — noen selvisk lykke. Kun det ene kan være min lykke og salighet: å være helt god; å kjenne og oppfylle alle Jesu ønsker. Gud, hvor brennende jeg lengter! Jeg ville være tilfreds om jeg i stedet for himmelen bare fikk være i skjærsilden for der å være evig god, riktig slik som Frelseren vil det! Det ville være mitt himmerike. Kun Jesu ønsker må bli oppfylt — da er også alle mine det. Jesu salighet, Jesu trøst og Jesu glede er min himmel. A, om jeg bare var i skjærsilden, hvor man får være helt god — hvor lykkelig jeg skulle være!

Gjennom denne lengsel sier jeg Frelseren min kjærlighet. Ikke med mange ord og bønner, nei, jeg viser Ham min higen og lengten. Intet i himlen eller på jorden drar meg som denne ene tanke som brenner i meg hvert øyeblikk av mitt liv. Å vite Frelseren helt tilfreds med meg — det skal bli min himmel. Hvor gjerne jeg gav avkall på alle evige gleder, ja jeg vet ikke hva jeg ikke ville gjøre for å oppnå dette. Jeg gråter mens jeg skriver og hjertet skjelver i meg av lengsel.

Når vil det øyeblikk komme, o Gud, da jeg får skjenke deg en skjønn og ren sjel, så at den helt kan tilhøre Deg! Denne ene tanke fyller meg helt, den er puls-slaget i mitt liv. . . . Frelser, jeg stoler på Deg uten grense, at Du vil oppfylle Ditt ønske for meg — for alt hva jeg trygler om er jo for Deg alene. . . .

Når engang arvesyndens trykk skal knuse meg og min siste time kommer, da blir denne siste, svære time den første «lette» time i mitt liv. Da vil den første udelte trøst stråle inn i min sjel — for jeg lengter jo etter å dø for å bli god. Jeg lengter etter å dø for å vite min egenkjærlighet; min onde syndige natur død — for å være sikker på at jeg aldri mere skal gjøre Frelseren imot. A, dette «jeg som jeg snart ikke kan holde ut lenger, — når det engang dør skal det aldri mere gjøre Frelseren imot. Ja, jeg er redd for meg selv. Men jeg stoler på deg, Jesus! Hvor gjerne jeg tenker på min dødstime — den time er allerede som et himmerike for meg. Jeg skal kjenne Frelserens røst. Han sier: kom du barn av min barmhjertige kjærlighet — nå skal du få lov til å være god!

Og da kommer det øyeblikk hvor jeg skal hvile ut — for første gang i mitt liv. Da skal jeg synke med glede i Jesu hjerte — for å være god i all evighet. — Alt mens jeg skriver dette er jeg som ute av meg av glede, — jeg kan ingen annen salighet tenke meg, enn den å være god av kjærlighet til Frelseren som har så ømt et hjerte, og som jeg elsker så høyt at det ikke fins noe skrekkeligere enn sorgen over å gjøre Ham sorg.

Akk, omsorg ville jeg ha for Jesu ømme hjerte, Hans sår ville jeg forbinde — ikke gjøre ondt. — Og dog er jeg enda så grov, så klosset og hensiktsløs mot den kjærlige og ømme Frelser — tenker gang på gang mer på «meg» enn på «Deg». —

Ja, Frelser, mitt hjerte forblør i smerte og kjærlighet

og fortøres i brennede lengsel. Du vet det, Jesu, — du vet det! — —

Nå er jeg kommet rent bort fra mitt tema! Jeg hvilte ut litt og kommer nå tilbake til skjærsilden.

Sjeler som dør helt forsonet med Gud og med stor tillit til den barmhjertige kjærlighet de streifer ofte bare såvidt skjærsilden eller går bare igjennom den. Mange sjeler som var så helt gode og snilde kan være i uker og måneder i overgangen fra skjærsild til himmel.

Disse sjeler er Jesus ganske nær, og de nyter allerede himmelens salighet. De holder på å gå opp i det evige lys. Da lider de ikke meget; de holder ut i salig forventning, men dog fulle av anger, inntil deres anger er tilstrekkelig.

(Fortsettes.)

Et lite kursus i kickelatin.

XX.

-CUM, med; -QUE, og.

- A. MECUM med meg.
TECUM med meg.
NOBISCUM med oss.
VOBISCUM med dere.
Bare med disse 4 pronomener finnes CUM *etter* ordet det hører til. Begge ord skrives som ett.
- B. -QUE, og, finnes alltid i enden av et ord, f. eks. *filióque* (fra Credo), «og fra Sønnen». «Og» foran et ord er *et*, *ac* eller *atque*.
- C. *fámula* tjenerinne.
fámulus tjener.
génitus sønn.
pius, *a*, *um* from.
piússimus, *a*, *um* frommest.
procédere å utgå fra.
sanctíssimus, *a*, *um* helligst.
- D. OPPGAVE.
1. Dóminus vobíscum.
 2. Pax (fred) tecum.
 3. Genitóri (til Faderen) Genitóque.
 4. Meménto ¹⁾ (ihukom) Dómine famolórum famularúmque tuárum.
 5. Qui ex Patre (fra Faderen) Filióque procédit.
 6. Qui tecum vivit et regnat.
 7. Ave Maria grátia plena, Dóminus tecum.
 8. Coelum terrámque regit in sáecula.
 9. Mane mecum Dómine; mane nobíscum.
 10. Sancta Maria, piárum piússima, intercède pro nobis, sanctárum sanctíssima.
- E. Dette lille kursus er no nesten slutt. Bruk anledningen til å repetere kurset på den måte du finner best. Hvis du har fulgt med hele tiden, ta da dine norske oversettelser, og oversett muntlig til latin, idet du sammenligner med de opprinnelige oppgaver.

¹⁾ Meménto følges av genitiv kasus.

Herhjemme —

Oslo. Onsdag 11. mars lot den italienske legasjon avholde rekviemmesse for hertugen av Aosta. Messen ble celebrert av pastor Sund i overvær av de av legasjonen innbudte myndigheter.

Oslo. St. Olavslaget hadde søndag den 15. mars en riktig hyggelig familieaften. Men frammøte var ikke det aller beste. Pater Lutz holdt et meget fengslende foredrag om hva kirken har gjort mot krigen gjennom tidene, og framla de forskjellige rundskrivelser som pavene har utstedt. Det framgikk tydelig hvordan pavene stille og tilbaketrukket likevel arbeider ganske kraftig og virkningsfullt mot all krig. Dette foredrag vakte veldig interesse. Frk. Eddy Ellefsen spilte på sag, ass. ved piano av herr Østbye, og musikken vakte sterkt bifall. Vi fikk så en livlig opplesning av Adelaide Jørgensen, som var svært fornøyet. Frk. Jørgensen var så elskverdig å stille seg til disposisjon istedenfor frk. Inger Louise Abrahamsen som hadde sykdomsforfall. — Der ble servert te og kaker.

Sekr.

Oslo. Søndag den 22. febr. avholdt ungdomsforeningene i Oslo, etter initiativ av O.K.Y.s formann Rolf Sand, en diskusjonsaften. På denne ble ungdomsforeningenes samarbeide drøftet, men da diskusjonen var av så vidt lokal art, vil jeg ikke referere dens enkeltheter. Jeg vil bare pointere, at tross en helt selvoppgivende passiv motstand fra enkelt hold, vil denne diskusjonsaften sette dype spor etter seg. — Søndag den 8. mars, hadde O.K.Y. igjen et ordinært møte, med foredrag av pater Lutz: «Har kristendommen spilt fallitt?» Et ytterst aktuelt emne, som brakte berettiget applaus fra oss alle. Jeg skriver alle, for vi var nemlig mange den aftenen. Blant andre hadde vi besøk av hs. høyerverdighet biskopen og pater Thorn. Dessuten var enkelte medlemmer av Josefsforen. til stede. Direktøren pastor Sund og pastor Duin behøves egentlig ikke å nevnes. De utgjør jo sammen med oss unge forhåpentlig et utmerket hele, som det nye styret nok skal bringe resultater av. — Etterpå hadde vi kameratslig samvær så godt det lot seg gjøre, med en avis bl. a. av Anders Fjellberg, full av esprit. — I det hele tatt var det «et velykket møte», som man pleier å skrive, noe det for framtiden vil bli satt alle krefter inn på!

H. B.

Oslo. St. Halvardslaget hadde 15. mars generalforsamling. Frammøtet var denne gang meget godt. Etter at årsberetning og regnskap var opplest og godkjent gikk man over til valg. Som ny formann, istedenfor herr Joh. Hauge som ikke hadde anledning til å fungere lenger, ble herr Wilfred Fiala valgt. Nestformann ble herr Isidor Bruce. Tre av det gamle styres damer, nemlig frk. Seglem, fru Arnesen og fru Sorum ble gjenvalgt, og som nytt medlem ble fru E. Kirste valgt. Suppleanter frk. S. Rustad og frk. Gerd Olsen. Revisor herr E. Gundersen. Etter generalforsamlingen et par timers hyggelig samvær.

Sek.

St. Olav ønsker en velsignet
påskefest!

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. boktrykkeri. Bernh. Getz gt. 3 - Oslo